

د کابل طبي علومو پوهنتون (ابو علي ابن سینا) د څېړنو او علمي مجلې معاونیت پیژندنه

لومړۍ برخه

مقدمه

پوهنتونونه د څېړنیزو زده کړو د تطبیق د عالي مراجع په توګه مکلفیت لري چې د څېړنیزو، تعلیمي او ترویجی مرکزونو په جوړولو سره، د علمي - څېړنیزو فعالیتونو پر بنسټ، ټکنالوژي پراخه کړي او علوم په ټولو برخو کې په مؤثر ډول د خدماتو وړاندې کولو لپاره عملي کړي. د کابل طبي علومو پوهنتون (ابو علي ابن سینا) په علمي کادر کې د ماسټري او دوکتورا (PhD) په کچه د تحصیل شویو کسانو د شمېر له مخې د پام وړ وده کړې ده. په داسې ژمن او مسلکي انساني ځواک سره موږ باید د علمي څېړنو، علمي منابعو تولید، څېړنې، تألیف او د درسي او کمکي درسي کتابونو ژباړې په برخه کې مهم رول ولرو. په دې اساس او د اړوندو چارو د تنظیم په موخه، د کابل طبي علومو پوهنتون (ابو علي ابن سینا) د علمي څېړنو معاونیت په ۱۴۰۲ هـ ش کال کې د دې علمي نهاد د رهبرۍ د هڅو او د لوړو زده کړو وزارت د منظوري په پایله کې تاسیس شو چې اوس مهال په اصل کې د څلورو آمریتونو (بست ۳) لرونکي دي: د علمي څېړنو آمریت، د علمي مجلې آمریت، د لابراتوارونو آمریت او د کتابتون آمریت چې د علمي څېړنو معاونیت اجرائیوي مدیر په شمول، هر آمریت درې تنه مدیران په بست ۴ او بست ۵ کې لري. علاوه پر دې، دغه معاونیت د مشورتي بورډ او مرکزي کمیټو لکه د څېړنو کمیټه، د نشراتو کمیټه، د تحریر هیئت کمیټه (ملي او نړیواله مجله) د پوهنتون کچه او فرعي څېړنیزې کمیټې په هر پوهنځي کې فعالیت لري چې په مربوطه برخو کې د څېړنیزو فعالیتونو د همغږۍ لپاره په دوامداره توګه دنده ترسره کوي.

د دې معاونیت اساسي فعالیتونه د علمي څېړنو وده او پراختیا، د اړوندو سکټوري نهادونو سره مؤثر اړیکې، د نظري درسونو بدلون په عملي درسونو، د علمي څېړنو پرمختګ او پراختیا، د لابراتوارونو او کتابتون مؤثره کارونه، د محصلانو او استادانو لپاره د ظرفیت لوړولو څېړنیزو ورکشاپونو تدویر، په ملي او نړیوالو ژورنالونو کې د علمي مقالو چاپ او نشر مدیریت، د څېړنیزو پروپوزلونو طی مراحل، تألیف او ژباړه، د درسي او کمکي درسي منابعو د نشراتي چارو طی مراحل، د استادانو علمي - څېړنیزو فعالیتونو ډیټابیس جوړونه، د کال غوره څېړونکو پیژندنه او تشویق، او نور موارد چې د څېړنو معاونیت او علمي مجلې د وظایفو په لایحه کې تسجیل شوي دي، تشکیلوي. په اوسني وخت کې د کابل طبي علومو پوهنتون (ابو علي ابن سینا) د علمي څېړنو معاونیت مسوولیت محترم استاد پوهنوال دوکتور احمدولي "عطایي" په غاړه لري او د اداري چارو پرمختګ د آمرانو او مدیرانو په ذمه دي. همدارنګه، په مرکزي کمیټو کې د دې معاونیت د علمي مجلې متخصص او لوړ رتبه استادان د مربوطه پوهنځیو څخه عضویت لري او په مینه او علاقه د دې معاونیت په اړوندو چارو کې همکاري کوي.

د کابل طبي علومو پوهنتون (ابو علي ابن سینا) د څېړنو او علمي مجلې معاونیت د اوسني وضعیت څېړنه

له هغه ځايه چې سوله او ثبات د ټولني د ودې او پرمختگ يو له اساسي شرطونو څخه دي، مگر له بده مرغه زموږ په گران هېواد كې له څلورو لسيزو څخه ډېرو جگړو او بدبختيو ټول اړخونه اغېزمن كړي دي، چې د علمي څېړنو د پرمختگ زمينه هم له دې څخه مستثنا نه ده. خو بيا هم په هېواد كې نوي بدلونونه زموږ څېړونكو ته د پوهې توليد او د علمي څېړنو د پرمختگ په برخه كې له مخكې زيات فرصتونه برابر كړي دي. د يادولو وړ ده چې په دې وروستيو كې د لوړو زده كړو وزارت د علمي څېړنو د تقويې او پراختيا لپاره ځانگړې پاملرنه كړې او يو لړ اقدامات يې كړي دي لكه د علمي- څېړنيزو معاونيتونو جوړول، ملي او نړيوالو كنفرانسونو تدوير، د پوهنتون د لبراتورونو او كتابتونونو تجهيز، له دې امله د كابل طبي علومو پوهنتون ابو علي ابن سينا د تحقيقاتو معاونيت او علمي مجلې د لږو مادي او معنوي امكاناتو په نظر كې نيولو سره لاندې علمي- څېړنيزې فعاليتونه ترسره كړي دي:

- ✓ د پوهنتون علمي مجلو جواز اخيستل؛
- ✓ د استادانو د ملي مقالو معيار نشر او چاپ د د لوړو زده كړو وزارت د طرز العمل له مخې؛
- ✓ د استادانو د علمي څېړنيزو آثارو تصحيح، تاليف او ژباړې او نشراتي مراحل طي كول؛
- ✓ د استادانو د موضوع ټاكلو پروپوزلونو د علمي ترفيع لپاره طي مراحل كول؛
- ✓ د مشورتي تحقيق بورډ او د پوهنتون او پوهنځيو په كچه اصلي او فرعي علمي څېړنيزو كميتو جوړول؛
- ✓ له داخلي او بهرنيو پوهنتونونو سره د څېړنيزو مركزونو تفاهم ليكونو لاسليك كول؛
- ✓ د استادانو د ظرفيت لوړولو لپاره علمي او مېتودولوژيكي كنفرانسونه ترتيبول؛
- ✓ د پوهنتون په كچه علمي او څېړنيز پروگرامونه طرحه كول؛
- ✓ د ټولو استادانو علمي- څېړنيزو فعاليتونو ډيتايبس جوړول؛
- ✓ د استادانو تشويق او تقدير د علمي او څېړنيزو فعاليتونو پر بنسټ؛
- ✓ د ولايتي پوهنتونونو د علمي او څېړنيزو آثارو تصحيح، لارښوونه او مراحل طي كول؛
- ✓ له اړوندو سكتورونو سره اړيكي جوړول، پراخول او ټينگول، په شمول د سكتوري وزارتونو؛
- ✓ د مسلکي افرادو استخدام د علمي څېړنو معاونيت، آمریتونو او مدیریتو ته او د اړونده برخو تجهيز كول.

اهداف

- ✓ د كابل طبي علومو پوهنتون ابو علي ابن سينا كې د علمي څېړنو پياوړتيا او پراختيا:
- ✓ د علمي كادر غړو د مهارتونو وده او پراختيا د سيمه ييزو او نړيوالو معيارونو په بنسټ:
- ✓ د كابل طبي علومو پوهنتون ابو علي ابن سينا د علمي كادر غړو ته د علمي او څېړنيزو چارو د ترسره كولو اسانتياوې برابرول.
- ✓ له نورو داخلي او بهرنيو تحصيلي نهادونو سره علمي او څېړنيزې اړيكي جوړول.

- ✓ په علمي تولید او څېړنيزو چارو کې ټول اړخيزه همکارۍ .
- ✓ د اداري، لابراتوارونو، کتابتون او نورو څېړنيزو فعاليتونو لپاره معياري څېړنيز تعمير يا کمپلکس جوړول.
- ✓ د پوهنځيو استادانو لپاره مجهز څېړنيز مرکز جوړول.
- ✓ په پوهنځيو کې علمي - څېړنيز پروگرامونه طرحه او پياوړي کول او د نوې علم توليد هڅې کول
- ✓ د علمي کادر غړو مسلکي مهارتونو ته په علمي څېړنو کې د سيمه ييزو او نړيوالو معيارونو سره سم وده او پراختيا ورکول.
- ✓ هدفمند، معياري او د ټولني اړتياو ته ځواب ويونکي علمي څېړنو پيژندنه او پياوړتيا، په شمول د استادانو د علمي ترقياتو لپاره ترسره کېدونکي څېړنې .
- ✓ د پوهنځيو د ديارتمنتونو سره سم علمي - څېړنيزې فعاليتونو لورپتيا او له اړوندو مرکزونو او مؤسسو سره مؤثره اړيکې او همکارۍ پراختيا.
- ✓ د علمي څېړنو د پروژو له لارې داخلي او بهرني مالي سرچينې موندل د مالي ځان بسياينې لپاره او د علمي او څېړنيزو فعاليتونو ملاتړ لپاره .
- ✓ د ديارتمنتونو له سطحې څخه تر پوهنتون پورې د علمي څېړنو په اجرايي پروسه کې اصلاحات او ښه والی راوستل .
- ✓ د علمي څېړنو د نتايجو د کارولو اسانتياوې برابرول د څېړنيزو مرکزونو له لارې؛ تأليف، ژباړه او په پوهنتون کې د علمي - څېړنيزو کنفرانسونو جوړول او د داخلي او بهرنيو نهادونو او مؤسسو گډون.
- ✓ د پوهنتون د پوهنځيو فارغانو علمي او عملي وړتياوو لورپتيا او د هغوی د پوهاوي او علمي کچې انکشاف د څېړنيزو مهارتونو په واسطه خصوصاً په مونوگراف، سيمينار او پروژو ليکلو کې .

ليدلوری

- د کابل طبي علومو پوهنتون ابوعلی ابن سینا د څېړونو او علمي مجله معاونیت د دې علمي نهاد یو مهمې برخې په توگه د علمي - څېړنيزو ظرفیتونو د لوړولو لپاره د ملي او نړيوالو نورمونو په رعایت سره د پوهې تولید او نوبتونو ته د مدرنې ټولني اړتياوو سره سم زمينه برابروي. د کابل طبي علومو پوهنتون ابوعلی ابن سینا د څېړونو او علمي مجلې معاونیت مهم او محوري لیدلوري په پوهنتون کې د علمي څېړنو د ترسره کولو په برخه کې عبارت دي له:
- ✓ د پوهنتون د فعلي مقام څخه لوړول د څېړنيزو فعاليتونو له نظره او د پوهنځيو حالت صرف نظري تدریس څخه څېړنيزو پوهنځيو ته بدلول.
  - ✓ د علمي څېړنو نهادينه کول او د پوهنتون د علمي کادر غړو لپاره د دوامدارو او مستمر فعاليتونو په توگه حتمي کول.

- ✓ په هېواد او سیمه کې د البیروني پوهنتون د مناسب ځای تثبیت په عملي پوهې او علمي څېړنو کې .
- ✓ د پوهنتون پراختیا او وده په علمي اساساتو باندې د علمي څېړنو له نتایجو څخه د مختلفو دولتي او خصوصي سکتورونو سره د اړیکو د میکانیزمونو په جوړولو سره .

ماموریت

د څېړنو او علمي مجلې معاونیت د خپلو موخو د ترلاسه کولو لپاره د څېړنیز مشورتي بورډ، کمیټو او منسجم تشکیلاتو په طرحه او جوړولو او مناسب میکانیزمونو په برابرولو سره لاندې ماموریتونه تعقیبوي:

- ✓ د ساینس او طب په برخو کې د څېړنیزو او پرمختیایي طرحو کمیټي او کیفیتي ملاتړ .
- ✓ په پوهنتون او پوهنځیو کې د څېړنیزو کمیټو او ټیمونو جوړول .
- ✓ د پوهنځیو د څېړنیزو کمیټو د فعالیتونو ارزونه .
- ✓ د کتابونو، مقالو او علمي مجلو د چاپ او خپرولو له لارې د علومو تولید او خپرولو کې مرسته .
- ✓ د تحصیلي دورې د پای لیکونو او علمي-څېړنیزو مقالو د لیکلو په برخه کې د روزنیزو کورسونو جوړول .
- ✓ د رفرینس نویسی (Reference Management Software) او د معلوماتو تحلیل او تجزیې (Minitab, SPSS) لپاره د علمي کادر غړو ته د روزنیزو کورسونو او سمینارونو جوړول .
- ✓ په نړیوالو ژورنالونو کې د علمي مقالو د لیرلو او چاپولو طریقې او روزنه .
- ✓ د څېړنو، ژباړې او تألیف لپاره د پروپوزل لیکلو کورسونه جوړول .
- ✓ په مرکز او ولایتونو کې له دولتي او خصوصي پوهنتونونو سره گډې ناستې، سمینارونه او ورکشاپونه جوړول .
- ✓ د مطالعې فرصتونو او په داخلي او بهرنیو سمینارونو، ورکشاپونو، سمپوزیمونو او علمي کنفرانسونو کې د گډون فرصتونه برابرول .
- ✓ د څېړنیزو طرحو او نورو څېړنیزو چارو لپاره اړین مالي منابع جذب او تأمین .
- ✓ د پوهنتون، علمي کادر غړو، څېړونکو، کارکوونکو او محصلانو د ټولو څېړنیزو چارو نظارت او ارزونه .
- ✓ د علمي کادر غړو ترمنځ علمي او مسلکي اړیکو ټینګښت .
- ✓ په مختلفو برخو کې د څېړنو زمینه سازی او پراختیا .

د قوت نقاط

- ✓ د لوړ پوړو استادانو همکاري چې اکثره يې د دوکتورا او ماسټرۍ ترکچې لوړې زده کړې له هېواد دننه او بهر څخه لري.
- ✓ د څېړنيز مشورتي بورډ او اړونده کمېټو جوړښت له لوړ پوړو استادانو څخه چې غوره څېړنيزي تجربې لري.
- ✓ د چارو د پرمخ بيولو لپاره کافي تشکيلات لرل.
- ✓ د علمي څېړنو په معاونيت، آمریتونو او مديریتونو کې د مسلکي او تجربه لرونکو متخصصينو جذب او استخدام.
- ✓ د ساينس، ټولنيزو علومو او طبيعي علومو په برخو کې علمي مجلې لرل.

کمزوري نقاط (چالشونه)

- د کافي بودجې او مناسب امکاناتو نه شتون د علمي څېړنو د ترسره کولو په برخه کې.
- د مجهز څېړنيز مرکز د فعالولو لپاره د کافي تجهيزاتو او امکاناتو نه شتون.
- په ځانگړي توگه د ساينس په برخه کې د کافي او مجهزو څېړنيزو لابراتوارونو نه شتون.
- د ملي او نړيوالو مجلو لپاره د ويب سايت د جوړولو لپاره د مالي امکاناتو نه شتون.

په پوهنتون کې د څېړنو د زيانونه پيژندنه

په کابل طبي علومو پوهنتون ابو علي ابن سينا کې تحقيق د کمې او سستي رويکرد له امله د اوسنيو مشکلاتو او ننگونو د حل وړتيا نه لري او لاهم څېړنې د پوهنځيو د ديارتمنتونو د تدريس د يوې اړينې برخې په توگه نه دي گرځېدلي. سره له دې چې څېړنه يو عملي او جامع پروگرام دی د څېړنو د ترسره کولو لپاره د قوانينو او پروگرامونو بنسټ کېښودل او رسمي هڅونې او تشويق اړين دی. د کابل طبي علومو پوهنتون ابو علي ابن سينا په څېړنو کې ستونزې او ننگونې په لاندې ډول دي:

- ✓ علمي تحقيقاتو په اړه تشکيلاتي چالشونه له پوهنځيو تر پوهنتون پورې.
- ✓ د فارمونو او عصري لابراتوارونو د نشتوالي چالشونه، او د واضح او عملي پاليسۍ نشتوالی چې د علمي تحقيقاتو د تقويت او پراختيا لپاره، د سرقت ادبي مخنيوي، د محققينو هڅولو او د تحقيقاتو د بازار محوره کولو لپاره اړين دي.
- ✓ بودجوي چالشونه لکه د تمويل سرچينې او مالي ملاتړ.
- ✓ د علمي تحقيقاتو، په ځانگړې توگه د ترفيعاتو لپاره د استادانو لخوا ليکل شوي رسالې، د بازار محوره نه والي چالشونه.
- ✓ د استادانو لپاره د معتبرو نړيوالو علمي ژورنالونو، ويب پاڼو، او الکترونيکي کتابتونونو لږه والی.

- ✓ د علمي اصولو او معيارونو په بشپړه توګه نه مراعات کول او د تحقيقاتو په برخه کې د يو منظم مکافات او مجازات سيستم نشتوالی .
- ✓ د پوهنتون علمي کادر غړو د نوو تحقيقاتي طريقو، نړيوالو تخصصي ژبو، او د سافټويرونو (د معلوماتو تحليل او ريفرينس ليکلو) په برخه کې پوره مهارت نه لرل .
- ✓ د استادانو لخوا په داخل او بهر کې ترسره شويو علمي تحقيقاتو لکه د ماسټري، دوکتورا تيزيسونو، رسالو او علمي مقالو د پايلو د سمې استفادې لپاره روښانه ميکانيزم نشتوالی .
- ✓ د هيواد د ادارو غير علم محور والی، نظام او اداري سيستم، اقتصادي او سياسي نظام د معلومات له کمښت سره مخ دي له دي امله علمي تحقيقاتو ته تقاضا زياته ده، البيروني پوهنتون هم د هېواد نورو پوهنتونونو په څېر تراوسه نه دی توانيدلی چې عملي علمي تحقيقي رابطه ولرلې*:
- ✓ په پوهنتونونو او په ټوله کې د حکومت او هېواد په کچه د تحقيق او پرمختګ ترمنځ کافي او منطقي اړيکه نه ده ترسيم شوې .

دوهمه برخه

د معاونيت له اهدافو او ماموريت سره سم، لاندې برخې به په راتلونکي کال کې په دقت او پياوړتيا سره تعقيب و:

- الف - د پوهنتون د علمي څېړنو مديريت لپاره د بدلون لارې چارو ستراتيژي .
- لومړی - د پوهنتون د علمي څېړنو پالیسی تدوين، د لوړو زده کړو وزارت د پالیسی او مقرر او د پوهنتون د ستراتيژيک پلان په پام کې نيولو سره .

اجرائيوي اقدامات:

- ✓ د پوهنځيو د اوسني وضعيت اړتيا سنجونه او مطالعه، د علمي څېړنو د امکاناتو او ننگونو له نظره؛
- ✓ د لوړو زده کړو محترم وزارت له خوا تدوين شوي علمي څېړنو د پالیسی او تگلارو مطالعه او تشریح؛
- ✓ د پوهنتون د علمي څېړنو د انکشاف او پراختيا د لومړني طرحې مسوده چمتو کول او پوهنځيو سره يې شريکول؛
- ✓ د تدوين شوې پالیسی نهايي کول او د قانوني مرحلو بشپړول د اړوندو مراجعو له لارې؛
- ✓ د پوهنتون د علمي شورا له تاييد وروسته، پوهنځيو او دپارتمنتونو ته د تاييد شوې پالیسی د فورمې خبرتيا او ليرل؛

دوهم - د پوهنتون او پوهنځيو د علمي څېړنو د مرکزونو جوړول او پياوړتيا

اجرائيوي اقدامات:

- ✓ په پوهنتون کې د علمي څېړنو د همغږۍ مرکز جوړول.
- ✓ په پوهنځيو کې د علمي څېړنو د همغږۍ فرعي مرکز جوړول، د پوهنځيو د څېړنو کمیټو سره په همغږۍ او همکارۍ.
- ✓ د علمي څېړنو د آمریت او پوهنځيو د څېړنو کمیټو د وظيفو د لايحې طرح او تصویب.
- ✓ د علمي څېړنو د مشورتي بورډ جوړول، د څېړنيزو پروگرامونو د انکشاف لپاره د مشورو، پلان او پالیسۍ تصویب.
- ✓ د علمي څېړنو اړوند تگلارو او لارښودونو تایید، رد یا اصلاح، د علمي څېړنو مشورتي بورډ له خوا

دریم - د څېړنيزو کلسټر جوړونه او له معتبرو نړيوالو علمي ژورنالونو سره اړیکې جوړول

اجرائيوي اقدامات:

- ✓ د پوهنځيو ترمنځ د څېړنيزو کلسټرونو جوړول د څانگو د مشابهت او نږدېوالي له مخې، او د څېړنيزو برنامو د همغږۍ او مدیریت لپاره غونډې جوړول.
- ✓ د معتبرو نړيوالو علمي ژورنالونو ته د اغیزمن لاسرسي لپاره گډ فرصتونه او د پوهنځيو گروپي فعالیتونه رامنځته کول.
- ✓ د علمي او څېړنيزو کنفرانسونو او سمینارونو جوړول د پوهنځيو د علمي کادر د ظرفیت لوړولو او علمي-څېړنيزو برنامو لپاره.
- ✓ د پوهنتون د علمي څېړنو مرکز د کورنیو او بهرنیو علمي کنفرانسونو کې ثبت او راجستر کولو هڅه.
- ✓ له معتبرو علمي ژورنالونو سره د علمي-څېړنيزو تفاهم لیکونو لړل، د استادانو د علمي څېړنو پایلو د مقالو د نشر او چاپ لپاره.
- ✓ د پوهنتون د نړيوالې مجلې جوړول او فعالول.

څلورم - د علمي څېړنو د ترسره کولو د بهیر معیاریزه کول او جوړښت ورکول

اجرائيوي اقدامات:

- ✓ علمي-څېړنيزو فعالیتونو متحدالشکل کول د منل شوو علمي معیارونو پر اساس.
- ✓ د استادانو د علمي آثارو د طی مراحل په بهیر کې د بیروکراسۍ کمول، د علمي ترفیعاتو د ترسره کولو لپاره.

- ✓ د استادانو د علمي څېړنيزو آثارو لپاره د څېړنې جوړښت تنظيمول او د وړاندیز شوو پروپوزلونو لپاره نمونه/چک لیست چمتو کول.
- ✓ د مونوگرافونو لپاره د څېړنې جوړښت او د وړاندیز شوو پروپوزلونو نمونې.
- ✓ د علمي-څېړنيزو آثارو د ليکنې او مراجعو ورکولو معياري او ستنه‌رې طريقه د (APA) میتود او د لوړو زده کړو وزارت د ليکنې، تالیف او ژباړې لارښود له مخې.
- ✓ په پوهنتون کې د ادبي غلا څخه د مخنيوي طرزالعمل او د قانون مطابق د مجازاتو طريقه، د اړوندو بنسټونو سره په همغږۍ.
- ✓ استادانو ته د پوهنتون د علمي څېړنو آمريت له خوا د ادبي غلا د سنجش وړيا خدمات وړاندې کول.

پنځم - د علمي څېړنو د انکشاف په چارو کې روزنه او ظرفیت جوړونه اجرائیوي اقدامات:

- 1) د څېړنيزو میتودونو کورسونه په لاندې برخو کې جوړول:
  - ✓ د ستونزو او مسایلو پېژندنه او د څېړنې د عنوان ټاکنه؛
  - ✓ د څېړنيز پروپوزل ليکلو طريقه؛
  - ✓ فرضیه جوړونه او د څېړنيزو پوښتنو طرحه؛
  - ✓ د (APA) میتود له مخې د ريفرنس ورکولو طريقه، د Endnote او Mendeley سافټويرونو په کارولو سره؛
  - ✓ احصایوي سافټويرونو (SAS, SPSS, Minitab) او نورو څېړنيزو سافټويرونو روزنه، د موخو او څانگو له مخې د راپور او څېړنيزې نتيجې ليکلو طريقه؛
  - ✓ په معتبرو نړيوالو ژورنالونو کې د مقالې د ليرلو او چاپولو طريقه؛
  - ✓ د ادبي غلا يا Plagiarism سنجش طريقه؛
  - ✓ د څېړنيزو پروپوزلونو، تالیف او ژباړې ليکل.
- 2) د فرضي څېړنې د مراحلو ترسره کولو عملي ورکشاپونه جوړول.
- 3) د تخصصي ژبې (نړيوالې) کورسونه جوړول.
- 4) په مختلفو پوهنځيو کې د څېړنيزو میتودونو د مضمون مفردات ارزونه او اصلاح، او د تدريس بهير يې معياري کول.
- 5) د علمي ترفيعاتو اسنادو طی مراحل د يو شان کولو، تقريظ ليکلو، د هيئت نظريو، او د علمي ترفيعاتو ثبتولو په اړه د ښوونيزو ورکشاپونو جوړول.

- (6) د تالیف او ژباړې د میتودونو او معیارونو په اړه ښوونیز ورکشاپونه.
- (7) د یوه نړیوالې علمي مقالې څېړنه او خپرونه، چې په یوه معتبر نړیوال علمي ژورنال کې نشر شي، لږ تر لږه د درې کلونو یا د قانون د لوړو زده کړو د یوې علمي ترفیعاتو دورې په ترڅ کې، او د اړوند شخص د علمي ترفیعاتو په دوسیه کې ځای په ځای کول.
- (8) نوو کادري غړو ته د لوړ پوړو او تجربه لرونکو استادانو له خوا د څېړنیزو میتودونو روزنه، د پوهنځیو د څېړنیزو کمیټو په همغږۍ.
- (9) د کورنیو او بهرنیو پوهنتونونو د علمي څېړنیزو مرکزونو لیدنه او د ګډو علمي-څېړنیزو پروژو ترسره کول.

شپږم - د علمي څېړنو د نهادینه کولو لپاره هڅونه او ترغیب

اجرائی اقدامات

- ✓ د کال غوره محقق پېژندنه: د پوهنځیو د کال غوره محقق پېژندنه او د مادي او معنوي جایزو ورکول په پوهنتون او د لوړو زده کړو وزارت کچه.
- ✓ د مونوګراف، پروژه او سیمینار کال معرفي: د کال غوره مونوګراف، پروژه او سیمینار معرفي او فارغ التحصیلانو ته د مادي او معنوي جایزو ورکول.
- ✓ د غوره تحقیقي-کاربردي او عملي-اکتشافی اثر معرفي: د غوره تحقیقي، عملي او اکتشافی اثر معرفي.
- ✓ د غوره تحقیقي پروپوزل، تالیف او ترجمه معرفي: د پوهنځیو د علمي کادر د غړو لخوا د غوره تحقیقي پروپوزل، تالیف او ترجمه معرفي.
- ✓ د څېړنو پایلې شریکول: د ترسره شویو څېړنو پایلې د جمعي رسنیو له لارې خلکو او دولت ته شریکول او عامه ټولنه د پوهنتون د پوهنځیو د علمي څېړنو د پایلو اهمیت سره آشنا کول په انکشاف او بدلون کې.
- ✓ متشبثینو، تجارانو او پانګوالو ته هڅونه: متشبثینو، تجارانو، پانګوالو، انجوجانو او دولتي او غیر دولتي موسسو ته په سیمینارونو، پروژو، مونوګرافونو او علمي رسالې د دفاع محافلو کې ګډون کولو او د علمي بنسټیز مدیریت ته لارښوونه کول.
- ✓ د نصاب اصلاح: د درسي نصابونو اصلاح او د هر مضمون لپاره لږ تر لږه یو کریډیټ د عملي او تحقیقي کارونو لپاره د محصلینو ځانګړي کول د اړوند مضمون په اساس.
- ✓ په میاشتنی جلسو کې د علمي څېړنو محوري کیدل: په میاشتنی جلسو کې د علمي څېړنو محوري کیدل د ډیپارټمنټونو او د پوهنځیو او پوهنتون د علمي شوراګانو.

✓ یو نوی تعلیمی کال د علمی څیړنو د انکشاف کال په نوم نومول: یو نوی تعلیمی کال د علمی څیړنو د انکشاف او تقویت کال په نوم نومول.

✓ د سمینارونو جوړول: د پوهنتون د علمی څیړنو د انکشاف لپاره د مشکلاتو پیژندنې او وړاندیز شویو حل لارو لپاره سمینارونه جوړول.

اووم - د مالي منابعو او بودیجې لټون

اجرايي اقدامات

✓ د ځانگړي بودیجې کود وړاندیز: پوهنتون ته وړاندیز چې د لوړو زده کړو وزارت - مالي وزارت لپاره ځانگړی بودیجه کود ځانگړی کړي د پوهنتون د څیړنیزو فعالیتونو لپاره.

✓ د علمی کادر د غړو هڅونه: د پوهنځیو د علمی کادر غړي هڅول چې د ملي او نړیوالو موسسو څخه د مرستو جذبولو لپاره د کاربردي تحقیقي پروپوزلونه وړاندې کړي ترڅو د راتلونکو کلونو په ترڅ کې د علمی څیړنو پروگرامونه تمویل شي.

✓ د سکتوري وزارتونو د مالي منابعو جذب وړاندیز: د تحقیقي پروژو تمویل او په کلني کنفرانسونو کې د گټې اخیستلو لپاره د سکتوري وزارتونو د مالي منابعو جذب وړاندیز کول ترڅو د اړوند سکتور وده وکړي.

✓ د خصوصي سکتور د څیړنو تمویل سرچینو لټون: د تولیدي، صنعتي، طبي او فرهنگي مرکزونو څخه د خصوصي سکتور لخوا د علمی څیړنو د تمویل سرچینو لټون د هغه سکتور د څیړنو پایلو اړتیاوو په اساس.

✓ د طبي او صنعتي خدماتو مرکزونو د څیړنو تمویل سرچینو لټون: د لوړو زده کړو وزارت طرز العمل او لویح سره سم د پوهنتون په چوکاټ کې د طبي او صنعتي خدماتو مرکزونو له لارې د تحقیقي پروژو د تمویل سرچینو لټون.

د څېړنو او علمي مجلې معاونیت د دندو لایحه

د څېړنو او علمي مجلې معاونیت دندې په لاندې ډول دي:

د دندې هدف: د څېړنو او علمي مجلې رهبري او مدیریت، څېړونکو ته د ښه او مؤثره څېړنو لپاره د ټولو ممکنه او مشورتي اسانتیاوو بارلېرول.

تخصصي دندې:

د پوهنتون د علمي مجلې د څېړنو بورډ مشري او مدیریت: د بورډ غړو ته د مؤثره څېړنو لپاره لازمي اسانتیاوې برابرول.

ارتباطات او همکاري: د داخلي او خارجي څېړنيزو ادارو سره د اړونده څېړنيزو موضوعاتو په اړه اړیکې او همکارۍ تأمینول.

بین المللي ژورنال جوړول او مدیریت: د موجوده څانگو لپاره د علمي مجلو بین المللي ژورنال جوړول او مدیریت.

علمي څېړنيز کنفرانسونه: په ملي او بین المللي کچه علمي څېړنيز کنفرانسونه جوړول او نظارت کول. مشوره ورکول او شرایط برابرول: څېړونکو استادانو ته د څېړنو د ترسره کولو او تدریس د کیفیت د ښه والي لپاره لازمي مشورې او شرایط برابرول.

کنترول او نظارت: د څېړنيزو او نشریاتي کمیسیونونو د پروگرامونو نظارت کول او په ژورنال کلب کې د میاشتنی کنفرانسونو له لارې نوې معلومات او کشفیات وړاندې کول.

حقوقی او مسلکي نظارت: د پوهنتون د څېړنيزو پروگرامونو نظارت کول په موجوده لارښوونو کې د حقوقی او مسلکي نظره.

د قوانینو تطبیق نظارت: د پوهنتون د علمي شورا د قوانینو، مقرراتو، لویاڅو او مصوبو تطبیق نظارت کول د علمي څېړنو د اهدافو د پوره کولو لپاره.

مدیریتی دندې:

پلان جوړول: د میاشتنی، ربعوار او کلني کاري پلان ترتیب کول په عمومي پلان سره سم د ادارې د اهدافو د ترلاسه کولو لپاره.

مسلکي مهارتونو انتقال: د ورکشاپونو، سیمینارونو او جریان د کار په ښوونو له لارې مسلکي مهارتونه انتقالول.

د اجراتو ارزونه: د اجراتو ارزونه، تعليمي اړتياوې ټاکل او د کارمندانو او اړوند برخو د ظرفيت لوړولو مدیریت.

راپور ورکول: د میاشتي، ربعوار او کلني راپور ورکول او د اړتیا په صورت کې د اړوندې برخې فعالیتونو او لاسته راوړنو راپور وړاندې کول د ادارې رهبرۍ ته.

نورې دندې: د قوانینو، مقرراتو او ادارې د اهدافو په چوکاټ کې د ذیصلاح مقاماتو لخوا ټاکل شوي نورې دندې ترسره کول.

همغري دندې:

د محول شويو چارو په اړه د ټولو اړوندو ادارو او شعبو سره همغري کول.

تشکيلاتي جوړښت: په ۱۴۰۲ کال کې دوه آمریتونه لري: د علمي څېړنو آمریت او د علمي مجلې آمریت، سره له عمومي مدیریتونو.

خدمات: د دې معاونیت اساسي فعالیتونه د علمي څېړنو وده او پراختیا، د سکتوري ادارو سره مؤثره اړیکې تأمینول، نظري درسونه په عملي او نتیجه محوره درسونو بدلول، د څېړنو وده او پراختیا، د لابراتوارونو او کتابتونونو مؤثره کارول، د محصلینو او استادانو لپاره د څېړنیزو ورکشاپونو جوړول، په ملي او بین المللي ژورنالونو کې د علمي مقالو چاپ او نشر مدیریت، د څېړنیزو پروپوزلونو، تألیف او ژباړې مراحل طی کول، درسي او مرستیال درسي منابعو نشریات، د استادانو علمي-څېړنیزو فعالیتونو د معلوماتو دیتابیس جوړول، د کال غوره څېړونکو پیژندنه او تشویق، او نورې دندې چې په معاونیت د څېړنو او علمي مجلې دنده نامه کې ثبت شوي دي.

څېړنیزې احصایې: په ۱۴۰۲ کال کې یوازې ۱۴ داخلي مقالې په افغان طبي مجله کې نشر شوي دي.

د پوهنتون د علمي څېړنو د انسجام آمریت دندې

د دندو لیست:

همکاری: د پوهنځیو د علمي څېړنو له کمیټو سره په ملي او بین المللي کچه د علمي او څېړنیزو کنفرانسونو په جوړولو کې همکاری کول.

ارتباطات: د پوهنځیو د علمي څېړنو کمیټې او وزارتونو او اړوندو مؤسسو تر منځ د ارتباطاتو او همکاری ټینګښت، ترڅو په مختلفو برخو کې د علمي څېړنو نتایج څخه ګټه واخیستل شي.

کاندیداتورې: د پوهنځیو د علمي څېړنو کمیټو سره په همکاری د غوره څېړنیزو آثارو کانديداتورې، د افغانستان د تحصیلات عالي وزارت د غوره علمي څېړنیز اثر د انتخاب طرز العمل سره سم.

دیتابیس: د پوهنتون د علمي کادر غړو څېړنیز آثار په دیتابیس او ویب سایټ کې ثبتول.

راپورونه: د پوهنځيو د علمي څيړنو كمېټو څخه د راپورونو راټولول.
راپور ورکول: د پوهنتون د علمي څيړنو معاونيت ته راپور وړاندې کول.
میتودولوژي کورسونه: د اړتیا په صورت کې، د پوهنځيو د علمي څيړنو كمېټو په همکاري استادانو ته
د څيړنيزې میتودولوژي کورسونه جوړول.

د علمي څيړنو د عمومي مدير دندې

د دندې هدف: د علمي څيړنو مطالبو راټولول، مطالعه، تنظيم او تشخيص، د علمي څيړنو د پاليسي او
مقرراتو په نظر کې نيولو سره.

تخصصي دندې:

- د پوهنتون/موسسې د علمي څيړنو كميسيون اجندا په موقع ترتيب او تنظيم کول.
- د علمي څيړنو كميسيون غونډې په وخت تنظيمول.
- د استادانو او ټرينيانو د څيړنيزو پروپوزلونو او علمي مقالو ليرل د كميسيون غړو د نظر او
سپارښتنو لپاره.
- د علمي څيړنو بورډ سكرترت او د پوهنتون/موسسې د علمي څيړنو بورډ د غونډو اجندا چمتو
كول.

مديريتې دندې:

- د هفتې، مياشتې، ربعي او كلنې كاري پلانونه ترتيبول د عمومي علمي څيړنو مديريت سره سم د
اهدافو ترلاسه كولو لپاره.
- د كارمندانو مديريت او مشري، د دوی دنده ترسره كولو لپاره.
- د كارمندانو څخه د راپورونو اخستل او د علمي څيړنو د بهير د ښه كولو لپاره لازمي لارښوونې ورکول.
- د كارمندانو د اجراتو كيفيت ارزونه، د راتلونكې د ښه والي تدابير نيول.
- نورې دندې چې د قوانينو او مقرراتو سره سم د پوهنتون/موسسې لخوا سپارل كيږي.

همغري دندې:

- په اړينو او ضروري مواردو کې د اړوندو شعبو او ادارو سره همغري کول.
- د پوهنتون د علمي مجلو د جواز اخستل.
- د وزارت محترم تحصيلات عالي د طرز العمل له مخې د استادانو ملي مقالې تصحيح او چاپول.
- د استادانو علمي څيړنيز آثار، تاليف او ژباړه مراحل طی کول.
- د استادانو د علمي ترفيع لپاره د موضوعاتو د پروپوزلونو مراحل طی کول.

- د پوهنتون او پوهنځيو په کچه د څيړنيزو بورډونو او کمېټو جوړول.
- د داخلي او بهرنيو پوهنتونونو سره د څيړنيزو مرکزونو سره تفاهم نامې لاسليک کول.
- د استادانو د ظرفيت لوړولو لپاره علمي او ميتودلوژيکي کنفرانسونه جوړول.
- په پوهنتون کې د علمي او څيړنيزو پروگرامونو طرحه کول.
- د ټولو استادانو علمي څيړنيزو فعاليتونو د معلوماتو ديتايبس جوړول.
- د زيات علمي او څيړنيزو فعاليتونو په اساس د استادانو تشويق او تقدير.
- د ولايتي پوهنتونونو علمي څيړنيزو آثارو تصحيح، لارښوونه او مراحل طی کول.
- د سکتوري وزارتونو سره اړيکې ټينګول.
- د علمي څيړنو معاونيت، آمریتونه او مديريتې دفترونو لپاره مسلکي افراد استخدامول او تجهيز کول.

تشکيلاتي جوړښت: د علمي څيړنو آمریت د څيړنو عمومي مديريت سره دی.

وظايف او خدمات:

افغان طبي مجله د نړيوال روغتيايي سازمان له خوا د ريفرنس په توګه منل شوې ده.

د مجلې آمریت

د مجلې د آمر د دندو لايحه:

- د دندې موخه: د استادانو د علمي څيړنو، مطالعاتو او مقالو ترتيب او تنظيم، او د چاپ لپاره د مناسب موادو راټولول او ارزول، د پالیسی، پلانونو او اړونده کړنلارو په پام کې نيولو سره.

تخصصي دندې:

- د پوهنتون/لوړو زده کړو علمي مجلې پر وخت ترتيب، تنظيم او ویش.
- د علمي کادر د غړو لارښوونه د مقالو او نورو علمي څيړنو معياري کولو لپاره.
- د پوهنتون/لوړو زده کړو د علمي کادر د غړو علمي څيړنو يوه کاپي ساتل.
- د پښتو او دري ژبو مقالو او مطالبو اصولي او درست ترتيب د پوهنتون/لوړو زده کړو د علمي مجلې لپاره.
- د استادانو او مسئولينو څخه د تصحيح او چاپ وروسته د مجلې او آثار امضا ترلاسه کول.
- د استادانو د علمي څيړنو، مقالو او پوهنتون/لوړو زده کړو علمي مجلې ثبتولو لپاره د ديتايبس جوړول.
- د پوهنتون/لوړو زده کړو د علمي کادر د غړو لپاره د غوره او موثره څيړنو د ترسره کولو اسانتياوې برابرول.
- د ديني، ملي او نړيوالو مهمو موضوعاتو او د محترم لوړو زده کړو وزارت له خوا غوښتل شوې موضوعاتو په اړه د څيړنو تنظيم او انسجام.

- په ملي او نړيواله کچه د علمي کادر د غړو د څيړنيزو چارو پراختيا.

مدیریتي دندې:

- د ټاکل شویو موخو د ترلاسه کولو لپاره د اړونده برخې په مطابقت کې میاشتنی، ربعوار او کلني کاري پلانونه ترتیبول.

- د اسنادو، څيړنو او علمي مجلو ساتلو لپاره د فایلینګ سیستم مدیریت او تنظیم کول (په سخت او نرم بڼه).

- د پوهنتون/لوړو زده کړو د علمي او څيړنيزو فعالیتونو او لاسته راوړنو څخه میاشتنی، ربعوار، کلني او په اړتیا سره راپور ورکول.

- د نورو اړونده دندو ترسره کول چې د قانوني مقاماتو لخوا ورته سپارل کیږي.

د همغږۍ دندې:

- د علمي څيړنو او د استادانو د څيړنو د نشرولو لپاره د تحقیق، تالیف او ژباړې ریاست او د نشراتو او عامه اړیکو ریاست سره همغږي.

- د محصلینو، سیمه ایزو نخبگانو او نورو علمي شخصیتونو سره همکاري او لارښونه چې د تخصصي او علمي څيړنو غوښتنه لري.

د مجلې د عمومي مدیر د دندو لایحه:

د دندې موخه: د علمي مجلې لپاره د نشر وړ مطالبو راټولول، مطالعه، ترتیب او ارزول د ادارې د نشراتي پالیسی په پام کې نیولو سره.

تخصصي دندې:

- د پوهنتون/موسسې علمي مجلې پر وخت ترتیب، تنظیم، نشر او ویش.

- د پوهنتون/موسسې د استادانو، پوهانو او څيړونکو څخه د نشر لپاره عمومي مطالب ترلاسه کول.

- د پوهنتون/موسسې د علمي مجلې په اړه د هیئت د نظر څرگندولو لپاره غونډې جوړول.

- د علمي مقالو د نظر او سپارښتنو ترلاسه کولو لپاره استادانو او لوړپوړو کارمندانو ته استول.

- د هیئت د بورډ سکرتیریت او د غونډو اجندا چمتو کول.

مدیریتي دندې:

- د ټاکل شویو موخو د ترلاسه کولو لپاره د عمومي مجلې مدیریت سره په مطابقت کې اونیز، میاشتنی، ربعوار او کلني کاري پلانونه ترتیبول.

- د کارمندانو مدیریت او رهبرۍ د هغوی د دندو غوره ترسره کولو لپاره.

- د کارمندانو څخه د راپور ترلاسه کول او د علمي مجلې د نشر بهیر د ښه کولو لپاره اړین لارښوونې ورکول.

- د کارمندانو د اجراتو ارزونه د کاري موثریت د ښه کولو لپاره.
- د نورو اړونده دندو ترسره کول چې د پوهنتون/موسسې له خوا ورته سپارل کېږي.
- د همغږۍ دندې:
- د اړتیا او موقع په وخت او اړتیا سره د ټولو اړونده شعبو او ادارو سره همغږي.
- د علمي مجلې د مدیریت په اړه معلومات: د علمي مجلې مدیریت په ۱۴۰۲ کال کې د علمي څېړنو معاونیت په چوکاټ کې جوړ شوی دی.
- تشکیلاتي جوړښت: دا آمریت د څلورم او پنځم بستونو لرونکی دی.
- خدمات: د افغان طبی مجلې کې داخلي او خارجي مقالو نشر.
- افغان طبی مجله: هر ربع کې خپرېږي.
- د نړیوالې طبی ژورنال جوړول: د نړیوال طبی ژورنال ټول کارونه نږدې ۹۰٪ بشپړ شوي دي، لکه د ISSN تایید، او ان شاء الله ډېر ژر به یې کار پیل شي.
- د کابل طبی علومو پوهنتون د استادانو د علمي مقالو احصایه په (۱۴۰۲ کال): نږدې ۱۴ داخلي مقالې وي.
- د افغان طبی مجلې لپاره د ډیټابیس جوړول.

افغان طبي مجله

تاريخچه

افغان طبي مجله په ۱۳۳۵ کال کې خپل فعاليت پيل کړ. له دې وروسته، کله چې ترکانو او فرانسويانو خپل فعاليت پای ته ورسوه، ټول تدریسي، معالجي او د طب پوهنځي اداره افغانانو ته وسپارل شوه او نوموړې مجلې خپل فعاليت ته ادامه ورکړه. مجله هر درې میاشتې وروسته خپرېده چې موخه یې د افغان ډاکترانو طبي علمي کشفیات او د علمي معلوماتو لوړول وو.

افغان طبي مجله د کابل طبي علومو پوهنتون ابو علي ابن سینا د بېلابېلو پوهنځيو يوه دقیقه او کره کتله شوې مجله ده چې په طب، ستوماتولوژۍ، عامې روغتیا، نرسنگ، متممه صحی علومو (طبي تکنالوژۍ، انستيزي، کمیونيتي کالج قابلگی) او نورو برخو کې علمي او څېړنيزې مقالې لري.

افغان طبي مجله ټولو ته د لاسرسي وړ ده او په آنلاین توگه په وړيا ډول داوندېږي. له همدې امله د خپاره شویو علمي او څېړنيزو آثارو د کارونې او لاسرسي قابلیت ډېروي. د دې مجلې اصلي موخه د طبي او روغتيايي علومو په برخه کې د علمي څېړنيزو کارونو آسانه کول او په دې برخو کې د نویو نظریو رامنځته کول دي. عالمان، پالیسي جوړوونکي او څېړونکي خپلې علمي او څېړنيزې مقالې دې مجلې ته د چاپ او خپراوي لپاره لېږلای شي.

افغان طبي مجلې ته لېږل شوي طبي آثار باید په نورو مجلو کې چاپ شوي نه وي. مقالې د چاپ لپاره په پوره دقت سره کتل کېږي، چې له څخه یې ډاډ تر لاسه شي. د مدیره پلاوي تر لومړنیو ارزونو وروسته، مقالې ټولې د اړوندو پوهنځيو او رشتو متخصصینو ته د ارزونې لپاره لېږل کېږي. د څېړنيزو مقالو د چاپ او خپراوي چارې د اړوندو پوهنځيو او رشتو له متخصصینو سره تر همغږۍ وروسته د هغوی د کتنې او د مدیر مسئول د پرېکړې په اساس ترسره کېږي.

د امتیاز خاوند: د کابل طبي علومو پوهنتون ابو علي ابن سینا

چاپ: د کابل طبي علومو پوهنتون ابو علي ابن سینا مجلې لومړنۍ خپرونه په ۱۹۵۶ زېږدیز کال کې چاپ شوه. دا مجله به له ۲۰۲۰ زېږدیز کال څخه په آنلاین بڼه خپره شي.

افغان طبي مجله څو برخې لري، چې مطالب یې په پښتو او دري ژبه او د مقالو لنډيز یې په انګلیسي ژبه هم خپریږي. افغان طبي مجله په طب، ستوماتولوژۍ، عامې روغتیا، نرسنگ، روغتيايي متممه علومو (طبي تکنالوژۍ، انستيزي، کمیونيتي کالج او قابلگی) او نورو ټولو روغتيايي برخو کې د علمي او څېړنيزو اصلي او کتل شویو مقالو خپروونکې

د پوهنوال دوکتور احمدولی عطایی، د کابل طبي علومو پوهنتون د تحقیقاتو او علمي مجلې سرپرست معاون او مایکروبیولوژي څانگې شف مختصره بیوگرافي:

دوکتور احمدولی (عطایی) په ۱۳۵۸ کال کې د کابل ولایت چهارآسیاب ولسوالۍ کې زېږېدلی. په ۱۳۷۶ کال کې د کابل طبي علومو پوهنتون معالجوي طب پوهنځي کې شامل شو او په ۱۳۸۳ کال کې فارغ شو. په ۱۳۸۵ کال کې بریالی امتحان تېرولو څخه وروسته د مایکروبیولوژي د پارتمنت علمي کادر غړی شو. نوموړې ۱۲ علمي مقالې په افغان طبي مجله او ۷ مقالې په نړیوالو ژورنالونو کې چاپ کړي، چې ټولټال ۱۹ ملي او نړیوالې مقالې کيږي. همدارنگه یو کتاب د "طبي سیستمیک مایکروبیولوژي" په نامه د کابل طبي علومو پوهنتون د ستوماتولوژي پوهنځي لپاره تالیف کړی دی.

بنده په دې دپارتمنت کې ۱۶ کلنه تجربه لري او د مایکروبیولوژي او پرازیتولوژي مضمون تدریس کوي. د ۱۳۸۹ څخه تر ۱۳۹۲ پورې یې د میوند تدریسي روغتون څخه د ماشومانو داخله کې تخصص ترلاسه کړی او د ۱۳۹۸ څخه تر ۱۴۰۰ پورې یې د عامې روغتیا ماستري پروگرام تعقیب کړی. لنډه دا چې نوموړی د MD، ماشومانو داخله تخصص او عامې روغتیا ماستري سندونه لري. دوکتور عطایی د biosafety او biosecurity په برخه کې لنډ مهاله سفرونه امریکا، متحده عربي امارات او دوبي ته کړي دي.

نوموړی د ۱۳۹۸/۲/۸ څخه تر اوسه پورې د مایکروبیولوژي څانگې شف په توگه دنده ترسره کوي. د دوکتور عطایی کورني او بهرني مقالې عبارت دي له:

- 1- په کابل ښار د ۱، ۲ او ۳ ناحیو د څښاک اوبو کې د ایشیریشیا کولای باکتريا مطالعه.
- 2- په کابل ښار د درېیمې ناحیې د څښاک اوبو کې د مقاوم ایشیریشیا کولای مطالعه.
- 3- د اوبو اړوند ناروغۍ مطالعه.
- 4- د خوړو له امله رامنځته شوي ناروغۍ مطالعه.
- 5- د زیکا ویروس په اړه پوهاوی.
- 6- د دینګي تبي په ناروغانو کې د Celgosivir درملو موثریت.
- 7- د مایکروبیولوژي عملي کار لارښود.
- 8- د عامې روغتیا محصلینو کې د Rabies په اړه پوهاوی.
- 9- د نرسنگ فاکولتې محصلینو کې د توبرکلوز ایمنونایزیشن په اړه پوهاوی.
- 10- د متمدن صحي فاکولتې محصلینو کې د آمیبیازس او جیاردیازس خپرېدنه.
- 11- د فنګسونو طبي اهمیت.

- ۱۳ Water Related Diseases and its Medical Importance
- 14 Impression of Evil Eye and Its Remedy in Islam and Medicine
- 15 The Studying of Anxiety due to Dental Treatment Procedures among the Client of Dental Teaching Clinic
- 16 The Study of Incidence of Traumatic Tympanic Membrane Perforation due to Age, Gender and Causative Agents
- 17 Pseudarthrosis Formation in Open Fractures of Long Bones
- 18 The Study of Multidrug Resistance Escherichia Coli in Drinking Water Samples from 3rd, 5th and 11th Districts of Kabul City
- 19 Study of the Mechanical Causes of Death in Fatalities Referred to the Department of Forensic Medicine
- ۲۰ determining the arsenic amount in Kabul rice market
- 21-evaluation the prevalence of bacteria on blade of laryngoscope at Aliabad teaching hospital.
- 22-The study of Covid -19 in hypertension patient
- 23-the study prevalence of giardia l